

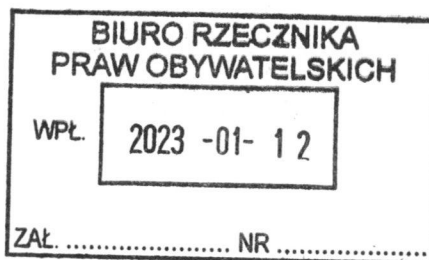

Minister Sprawiedliwości

RPW/3121/2023 P
Data: 2023-01-12

Sekretarz Stanu
Sebastian Kaleta

DZP-V.670.65.2022

Warszawa, 23 grudnia 2022 r.

Szanowny Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

W odpowiedzi na pismo Pana Rzecznika z dnia 24 listopada 2022 r. nr VII.510.76.2022.PKR w sprawie zgłoszonych przez Związek Zawodowy Tłumaczy Przysięgłych w Polsce zagadnień dotyczących problematyki wypłaty wynagrodzeń za wykonane tłumaczenia uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Odnosząc się do kwestii przyznawania wynagrodzenia tłumaczom powołanym przez sąd należy wskazać, że podstawę prawną ustalania należności (w tym wynagrodzenia) tłumacza przez sąd, który zlecił wykonanie tłumaczenia w postępowaniu, do którego stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (dalej k.p.c.), stanowi art. 89d ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (dalej u.k.s.c.). Zgodnie z tym przepisem, tłumaczowi powołanemu przez sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych do wykonania tłumaczenia, przy czym wysokość wynagrodzenia i zwrotu wydatków tłumacza ustala się stosując odpowiednio przepisy o wynagrodzeniu i zwrocie wydatków biegłego. Sama zaś wysokość wynagrodzenia tłumacza przysięgłego określona została w przepisach ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1326), które odsyłają do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 261).

Stosownie do art. 92 ust. 1-2 oraz art. 93 ust. 2 u.k.s.c., wynagrodzenie przyznaje i ustala sąd lub referendarz sądowy, przy uwzględnieniu stopnia trudności i zakresu tłumaczenia, a także konieczności pokrycia wydatków niezbędnych do wykonania zleconej pracy (art. 90). Przyznaną należność należy wypłacić niezwłocznie, a w przypadku

niemożności niezwłocznej wypłaty należność przekazuje się przekazem pocztowym lub przelewem bankowym.

Jakkolwiek nie wynika to wprost z treści przywołanego przepisu, ani z ogólnych regulacji dotyczących wykonalności postanowień, to w praktyce sądowej oraz w doktrynie przeważa stanowisko, że nie chodzi tu o wypłatę niezwłocznie po wydaniu postanowienia, tylko niezwłocznie po jego uprawomocnieniu się. Jako uzasadnienie dla takiego stanowiska przywołuje się przede wszystkim potrzebę ochrony interesów stron, które ponoszą koszty wynagrodzenia tłumacza, a dodatkowo praktyczne niedogodności związane z egzekwowaniem zwrotu „nadpłaconej” części wynagrodzenia w przypadku jego obniżenia w wyniku rozpoznania środka zaskarżenia.

Wątpliwości interpretacyjne na tle wykładni art. 93 ust. 2 u.k.s.c. i wynikające z nich rozbieżności w praktyce sądów dot. przyznawania biegłym wynagrodzeń, były przedmiotem interpelacji poselskich: nr 31272 oraz 9114, a także zostały zasygnalizowane w kilku wystąpieniach prezesów sądów, skierowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości, w których opisano negatywne konsekwencje tych rozbieżności, dotyczące m. in. sfery współpracy z biegłymi (tłumaczami), jak i sfery wykonywania obowiązków sprawozdawczych (pismo Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 15 stycznia 2018 r. w sprawie DNA-I-071-5/18, pismo Prezesa Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach z 11 lipca 2019 r. w sprawie DNA-I.071.5.2019, pismo Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 lipca 2019 r. w sprawie DNA-I.071.10.2019).

Należy przy tym zauważyć, iż przywołane przepisy pozwalają na stwierdzenie, że u.k.s.c. określa termin złożenia przez tłumacza wniosku o przyznanie wynagrodzenia oraz kierowania rachunku do oddziału finansowego, jednak brak jest informacji odnośnie do terminu, w którym sąd przyznaje i ustala to wynagrodzenie, choć niewątpliwie sprawdzenie od strony rachunkowej i formalnej prawidłowości kalkulacji wynagrodzenia, a także zweryfikowania zakresu wykonanych czynności, winno być dokonane niezwłocznie, z uwzględnieniem procedur sprawdzających i wymogów wewnętrznego obiegu dokumentów.

Nadto należy dodać, iż problem opóźnień w przyznawaniu i wypłacie tłumaczom należności jest tematem skarg tłumaczy, kierowanych do MS, w tym dotyczących spraw gospodarczych. Analiza skarg oraz wyjaśnień udzielonych przez Prezesów Sądów Apelacyjnych w wykonaniu zobowiązania do zbadania sprawności działalności podległych im jednostek, a także do podjęcia odpowiednich działań nadzorczych w przypadku stwierdzenia uchybień, wskazuje, że niezależnie od okoliczności, zdarzają się przypadki, w których dochodzi do nieuzasadnionych opóźnień w omawianym zakresie, a czas, po upływie którego następuje ustalenie, przyznanie i wypłata wynagrodzenia, powinien być krótszy.

Obecnie nadal zastrzeżenia budzi terminowość rozpoznawania wniosków o przyznanie wynagrodzenia tłumaczom przysięgłym w pionie cywilnym, mimo poprawy wskaźników w stosunku do danych z 2019 r. Ilość postanowień o przyznaniu wynagrodzenia w **sprawach cywilnych** wydanych w terminie powyżej miesiąca od daty złożenia wniosku przedstawia się następująco:

w sądach rejonowych - średnio w kraju w 30 % spraw (uprzednio 36%),

w sądach okręgowych - średnio w kraju w 24 % spraw (uprzednio 25%),

w sądach apelacyjnych - średnio w kraju w 13 % spraw (poprzednio 19%).

W sprawach cywilnych zwraca też uwagę stosunkowo duży odsetek rachunków przekazanych do oddziałów finansowych w terminie powyżej miesiąca od daty wydania postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia:

- w sądach rejonowych - średnio w kraju w 63% spraw (63%),

- w sądach okręgowych - średnio w kraju w 60 % spraw (51%),

- w sądach apelacyjnych w 1% spraw (w I p. 2019 r. brak spraw).

W pionie pracy i ubezpieczeń społecznych sytuacja jest lepsza niż w sprawach cywilnych. Postanowienia o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia w terminie powyżej miesiąca od daty złożenia wniosku wydano:

- w sądach rejonowych - średnio w kraju w 15 % spraw (było w I p. 2019 r. 14%),

- w sądach okręgowych - średnio w kraju w 10 % spraw (uprzednio 15%).

W sądach rejonowych w 54 % (poprzednio 48%) spraw skierowano rachunki do oddziału finansowego w terminie powyżej miesiąca od wydania postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia, w sądach okręgowych w 26% (w I p. 2019 r. 13 %) spraw. Natomiast w sądach apelacyjnych wszystkie wnioski o wynagrodzenie rozpoznano w terminie do 14 dni i w takim też terminie rachunki zostały skierowane do oddziałów finansowych. Odnosząc się do terminowości przyznawania wynagrodzenia tłumaczom w sprawach gospodarczych, należy wskazać, iż w mniej niż połowie spraw gospodarczych (tj. w 46% w sądach okręgowych i w 40% w sądach rejonowych - dane statystyczne zawarte w sprawozdaniu MS-S19 za rok 2021) postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia tłumaczom wydawane są w terminie do 14 dni od złożenia rachunku. Jednocześnie w pierwszym półroczu 2022 roku tendencja nieznacznie poprawiła się, gdyż w terminie do 14 dni postanowienie zostało wydane w 42% spraw w sądach rejonowych i w 51% w sądach okręgowych.

Natomiast w **pionie karnym** – większość postanowień o przyznaniu wynagrodzenia za sporządzenie tłumaczeń pisemnych i ustnych (powyżej 80 %) została wydana w terminie

do 14 dni od złożenia rachunku, zaś przypadki przyznania wynagrodzenia w terminie powyżej miesiąca stanowiły poniżej 7 % wszystkich przypadków, tj.:

- w 2020 r. na 13'385 wydanych postanowień – 10802 zostało wydane w terminie do 14 dni, 1702 w terminie od 14 do 30 dni, zaś 881 w terminie powyżej 30 dni.
- w 2021 r. na 14'695 wydanych postanowień – 12'242 zostało wydane w terminie do 14 dni, 1693 w terminie od 14 do 30 dni, zaś 760 w terminie powyżej 30 dni.
- w pierwszej połowie 2022 r. na 7'985 wydanych postanowień – 6'548 zostało wydane w terminie do 14 dni, 910 w terminie od 14 do 30 dni, zaś 527 w terminie powyżej 30 dni.

Również w podobnych terminach i podobnych proporcjach, rachunki te – w pionie karnym - zostały skierowane do oddziałów finansowych celem ich wykonania (Dane MS-5 Dział 16.3 za 2020, za 2021 i za I p. 2022).

Należy tu zastrzec, że powyższe wartości obejmą również sprawy, w których postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia nie mogło być wydane wcześniej z powodu braków formalnych rachunku, czy wniosku o przyznanie wynagrodzenia. Dane statystyczne nie uwzględniają takich przypadków, w związku z tym brak jest wiedzy, w ilu sprawach czas oczekiwania na wydanie postanowienia uległ wydłużeniu na skutek niekompletności rachunku i potrzeby wezwania do jego uzupełnienia.

Niewątpliwie działalność sądów w tym obszarze wymaga wzmoczenia czynności nadzorczych, co zostało dostrzeżone w kierunkach nadzoru, ustalonych przez Ministra Sprawiedliwości dla Prezesów sądów apelacyjnych (vide pkt I.4. Ogólnych kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego w 2022 r.). O ile termin rozpoznania wniosku o przyznanie tłumaczowi wynagrodzenia za sporządzenie tłumaczenia i stawiennictwo jest uzależniony od prawidłowej organizacji pracy w sądach (w szczególności sędziego/referendarza), to w przypadku wypłaty przyznanego wynagrodzenia istotne znaczenie dla terminu wykonania postanowienia mają takie czynniki, jak czas przeznaczony na doręczenie postanowienia stronom/uczestnikom postępowania, czy też możliwość zaskarżenia postanowienia przez strony/uczestników postępowania i związana z tym procedura odwoławcza. Często okoliczności warunkujące uprawomocnienie się postanowienia są niezależne od sądu, a determinują w znacznym stopniu czas trwania postępowania w tym zakresie.

W sytuacji, gdy jedną z istotnych przyczyn przewlekłości postępowań sądowych są problemy w pozyskaniu tłumaczeń, nie ulega wątpliwości, iż sądy winny dążyć do dochowania staranności w realizacji obowiązku niezwłocznego przyznawania i dokonywania wypłaty należności na rzecz tłumaczy, co niewątpliwie mogłoby zachęcić lingwistów do podejmowania współpracy z sądami. Stosowne wynagrodzenie oraz szybka realizacja wniosków tłumaczy o przyznanie i wypłatę wynagrodzenia wpłynęłyby niewątpliwie na łatwiejsze pozyskanie tłumaczy do współpracy z sądami i motywację do

szybkiej realizacji zleconych zadań, a tym samym usprawniłoby prowadzenie postępowań, w których udział tłumacza jest niezbędny.

W celu poprawy terminowości podejmowanych w przedmiotowym zakresie czynności przez sąd w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są analizy przyznawania i wypłaty wynagrodzeń w sądach powszechnych, zaś do prezesów sądów apelacyjnych kierowane są pisma nadzorcze wskazujące na potrzebę wzmożenia działań nadzorczych mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości w zakresie terminowości rozpoznawania wniosków o przyznanie wynagrodzenia oraz kierowania z opóźnieniem rachunków do oddziału finansowego, po wydaniu postanowienia o przyznaniu wynagrodzenia.

Odnosząc się do kwestii podwyższenia stawek wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego pragnę podkreślić, że powyższe kwestie pozostają w ciągłym zainteresowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości. Dostrzegając potrzebę dokonania stosownych zmian w omawianym zakresie pojęte zostały, z mojego polecenia, prace analityczne i koncepcyjne nad nowelizacją tego aktu prawnego. Jak wspomniano w piśmie Pana Rzecznika ostatnio taka nowelizacja miała miejsce w roku 2019. Z uwagi na konieczność zapewnienia finansowania zwiększonych wydatków sądownictwa i prokuratury obecnie prowadzone są prace nad określeniem skutków finansowych dla poszczególnych wariantów zmian stawek. Niezwłocznie po zakończeniu wskazanych czynności analitycznych planowane jest podjęcie prac legislacyjnych.

2 pawłowicz

Z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Sebastian Kaleta
SEKRETARZ STANU

Ministerstwo
Sprawiedliwości

Departament Zawodów Prawniczych

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Poczta Polska S.A. ID 460277/W

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPŁ. 2023 -01- 12

ZAL. .... NR .....

DZP-V.670.65.2022

1914853 2023-01-04 02 POLECONA

1837157

R

(00)259007734573430418

(00)259007734573430418

(00)259007734573430418

Poczta Polska

Opłata pobrana _____ zł _____ gr

2022

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa
2023-01-04

231-240

16